

GUTENBERG

Finska Typografförbundets organ

N:o 44 (8)

Suomen Kirjaltajaliiton äänenkannattaja

April 15 Huhtikuu	Prenumerationspris — Tilaushinta Helt år — Koko vuosikerta 5 m. Half år — Puoli vuosi 3 „ Postportot inber. — Postimaksu siihen luettuna. Lösnummer — Irtonaisnumero à 30 p.	Ansvarig redaktör: Vastaava toimittaja: O. A. Nyman Adr.: Gräsviksg. 10. Osote: Ruoholahdenk. 10.	Annonspris — Ilmoitushinta Per petitrad } 25 p. Petiiti-riviltä }	8:de årgången 1900 8:s vuosikerta
--------------------------------	--	--	---	--

Finska Typografförbundet. Suomen Kirjaltajaliitto.

Tiedonantoja Liittohallitukselta.

Asiamieheksi on valittu Turun osastossa hra K. O. Aho, osote: Uuden Auran kirjapaino.

Liittohallitus.

Förbundsstyrelsens meddelanden.

Till ombud har utsetts i Åbo afdelning hr K. O. Aho, adress: Uusi Auras tryckeri.

Förbundsstyrelsen.

Ilmoitettuja jäseniä. Anmälda medlemmar.

Wiipurin osastosta: — Från Wiborgs afdelning: Hellsberg, Nestor, kivip., stentr., $\frac{3}{4}$ 77.

Yhtyneitä jäseniä. Inträdande medlemmar.

Helsingin osastosta: — Från Helsingfors afdelning: 1265. Holmström, Juho. — 1266. Lehikainen, Adam. — 1267. Leväluoma, Johan Gustaf. — 1268. Palenius, Gustaf Sigfrid. — 1269. Wahlstein, Johan Petter.

Turun osastosta: — Från Åbo afdelning: 1270. Sandberg, Evert Fredrik Waldemar. — 1271. Åberg, Otto Albert.

Oulun osastosta: — Från Uleåborgs afdelning: 1272. Pesonen, Antti Eemeli.

Porvoon osastosta: — Från Borgå afdelning: 1273. Sandstén, Anders Edvin.

Wiipurin osastosta: — Från Wiborgs afdelning: 1274. Jakovleff, Nikolai.

Haminan osastosta: — Från Fredrikshamn afdelning: 1275. Tiilikainen, Oskar Henrik.

Muuttaneita jäseniä. Afflyttade medlemmar.

684. Uskela, K., Tampereelta Kristiinaan, från Tammerfors till Kristinestad. — 951. Tolvanen, A. J., — 1019. Juselius, G. A., — 950. Reinikainen, E. B., — 954. Nymalm, A. W., — 1021. Vento, J., — 533. Sorjonen, A., Wiipurista Helsinkiin.

Eronneita jäseniä. Utgående medlemmar.

507. Roth, J. G. — 677. Wansen, F., kuolleet, af lidne. — 462. Helin, Ida J. — 463. Sylvander, Julia A. — 1023. Niskanen, Hj., eronneet ammatista, utträdt ur yrket. — 56. Ahlstedt, J. R. — 110. Chydenius, A. — 111. Chydenius, W. — 113. Sigell, J. — 276. Lindstedt, O., omasta pyynnöstään, på egen begäran. — 16. Cajander, G. H. — 122. Viander, F. — 145. Wilén, F. W. — 159. Lundgren, G. — 185. Henriksson, Aina. — 225. Grankvist, W. — 392. Niskanen, V. H. — 497. Liittonen, M. — 629. Wickström, K. W. — 814. Nyman, A. W. — 820. Nyman, A. A. — 870. Lundgrén, E. F. — 918. Ljungqvist, E. A. — 922. Holm, J. E. — 936. Lönnberg, F. — 967. Niska, M. — 993. Flinck, W. W. — 1011. Nyholm, J. A. — 1049. Holmqvist, K. R. Hj. — 1105. Partia, F. Hj., eivät ole suorittaneet jäsenmaksujaan, hafva ej erlagt sina medlemsavgifter.

Adresser.

Förbundsstyrelsen.

Ordförandens, hr J. A. Kosk, Helsingfors Centraltryckeri.

Kassaförvaltaren, hr Fr. Saastamoinen, Simeli tryckeri.

Alla bref adresseras till ordföranden och panningeförsändelser till kassaförvaltaren.

Paikanvälitystoimisto.

Herra A. J. Jakobsson, Annankatu 24, 2:n kerros. Tavataan klo 4—5. j. pp.

Lakkotunnelmia.

Oletko koskaan tuntenut voimaa jonka yksimielisyys oikeana pitämäsi asian ajamisessa yksilöä painaa? Oletko saanut sentakia kärsiä pilkkaa, halveksimista, vihaa, kiukkua, valheellisia juoruja, barhaan johdettua yleisen mielipiteen painoa, tuon yleisen mielipiteen, joka ei useinkaan tunne eikä tiedä mille huutaa: „ristiin naulitse, ristiin naulitse!“ — kunhan vaan saa huutaa? Et ole ehken milloinkaan saanut kuulla kanssaihmisiltäsi nimitystä isänmaanvihollinen, tämän köyhän ja kuitenkin rakkaan isänmaan, jota sinä rakastat, jota minä ja kaikki rakastamme ja jossa jokaisella soisimme niin hyvän olla, vaan jossa ei kuitenkaan kaikilla ihmisillä ole samasta asiasta yksi ja sama mielipide?

Vai et ole? No minä kerron.

Kokous on alkanut. Vakavina istuvat miehet. Ei nyt hymyä huuli, silmistä vaan loistaa suruinen katse ikäänkuin ikävöiden, vaikka jokainen tietää mitä on tulossa.

— Liittohallituksen siitä tänne ilmoitettua, — alkaa puheenjohtaja, — ettei sovintoa isäntien valtuutettujen ja vahvistetun liittohallituksen välillä ole aikaan saatu, jätetään osaston päätettäväksi vaaditaanko paikkojen irtisanomista vai koko tariffipuuhun siirtämistä tuonemmaksi. Onko ketään joka haluaa käyttää puheenvuoroa asiassa?

Nousee silloin ylös yksi niitä kaikkein mallillisimpia. Hän, jonka mielessä sovinnontoive on viimeiseen asti vireillä pysynyt ja vapisevalla äänellä, mutta kuitenkin varmana asiastaan ehdottaa hän tuota viimeistä keinoa, paikkojen irtisanomista. Näkee selvään kuinka paljon se on hänelle maksanut, mitkä taistelut hän on itsensä kanssa taistellut, ennenkuin tätä ehdottamaan ryhtyi.

Ja päätös tulee yksimielinen, luja, järkähtämätön, ei kuulu ainoatakaan ääntä vastaan. Tuntuu kuin tällä hetkellä toinen toistaan likenessi, unohtuu pikkuvihat, persoonalliset riidat ja väittelyt, unohtuu kaikki muu paitsi se että nyt on oltava toinen toiselle tukena ja kestävä, kestävä paljon.

Saapi sitten loppu sunnuntaille. Raskaalla mielellä ikäänkuin olisi päätettävä elämästä ja kuolemasta astutaan työhön. Ei kevytmielisinä vaan varmana tekome oikeudesta ja sen seurauksista käydään käsiksi ainoaan jäljellä olevaan keinoon. Mutta ennenkuin ehtii kunnolle kastin ääreen, saa miehet yksitellen kutsun konttooriin, jossa johtaja tarjoaa kontrahtia ja tuon tunnetun tariffin hyväksymistä.

— En voi suostua — vastaavat he järjestään, tyyninä, vakavina ja aloittavat työnsä kuin ei mitään olisi tapahtunut. Ja jokaisen kasvoista näkyy, että näin se olikin parempi, ellei parempi niin ainakin yhtä hyvä. Se minkä piti tapahtua, se tapahtui, päästiinhän puolella vaivalla kun se sillä puolen tehtiin.

Tulee sitten posti pääkaupungista. Lehdet anastetaan kilvalla, luetaan, heitetään nurkkaan ensi kiivaudessa ja kun tyyntyytään, otetaan esille uudestaan. Nyt ei enää kiivastuta; sydän kivetty, paatuu lukiessa. Joka palstalla on parjausta, joka riviltä ja rivin välistä loistaa silmiin ansaitsematon syytös isänmaanetujen uuraamisesta omien etujen vuoksi. Hufvudstadsbladetin alakerrassa keittää Boulot kuuluisaa

lipeätään muun kirvelevän lisäksi ja vapaamielisessä Päivälehdessä ajaa „asianomainen“ omaa asiataan. Ja paraneeko asia sillä? Ei parane. Nyt vasta rivit liittyvät, nyt kun ruostepilkut vastustajain kilvistä kiiluvat ja puhtaiksi luullut aseet paljastuvat.

— Ei vaikka henki menisi, — kuiskaavat miehet, — nyt ei enää anneta perään. Haukkukoot, parjatkooot, me emme tee sitä, me koettamme. Kun he kerran tahtovat niin menköön niin, varmaankin he soisivat meidät sellaisiksi kuin yleisölle uskottelevat.

Päivät kuluvat. Tulee uusia posteja, kirjoittavat oman paikkakunnan lehdet miten räikeimmin osaavat, vaan nyt jo totutaan siihenkin. Jokainen uusi parjaus vierittää kiven muuriin rauhallisen ratkaisun torjumiseksi. Kiivaimmat melkein katuvat kun tuli sovintoa tarjotuksikaan, eihän sitä haluta kuitenkaan.

Tuttava tulee kadulla vastaan. Hänkin on saanut osan yleistä mielipidettä aivoihinsa, vaikk'ei tiedä tariffista suuntiakaan. Hän ei tervehti — olisihan se väärin toivottaa „hyvää päivää“ sellaiselle, jonka luullaan vetävän yhtä köyhtä valtiollisten vastustajaimme kanssa. Veri kiehahtaa poskiin, sisässä tuntuu viimeinenkin rauhan ajatus kuoleutuvan, tuntee tulevansa voimakkaammaksi kuta enemmän väärin tuomitaan. Entistä ylemmä nostaa päätä, yhä lujemmaksi varttuu varma tunto asian oikeudesta, ja vaikka koko maailma vastustaisi, ei sittenkään perään annettaisi — ennen sorruttaisi!

Toveri kertoo että samalla kuin hänet on sanottu irti paikastansa, on asuntokin käsketty tyhjentää neljäntoista vuorokauden kuluttua — palkkaan on näet kuulunut vapaa asunto. Ei sekään auta. Vaimo ja lapset toimitetaan toiseen kaupunkiin ja asia on sillä korjattu, mutta hyvä väli isännän kanssa ei ole entisellään, tuleneeko siksi koskaan. Sillä katsos, tällaiset haavat kirvelevät kauvan, vuosia, kenties koko elämän ajan.

Näin kehittyä voima ja yhteistunne jokaisessa, näin herää paha luontokin, joka päätettiin pülossa pitää eikä vastustajalle voi enää antaa sitä kunniaa jonka soisi. Tällä tavoin mieltä koetellaan, mutta samalla karaistaan, ja siitä joka alussa epäili, tulee nyt innokkain. Nyt ei pelolta eikä kauhistuta kamalinkaan nimitys jonka osakseen saa. „Isänmaanvihollinen“, ei sekään, — tietää sen saavansa ansaitsemattomasti ja siksi se kilpistyykin takaisin kuin terästä vasten ammuttu nuoli.

Näetkös, riita synnyttää riitaa ja pahat sanat ja pistopuheet eivät mielestä hevillä haihdu. Ne itävät ja kasvavat ja niiden hedelmät ovat katkerat kuin myrkkyy.

Määräpäivät lähenevät loppuaan ja mielet pinnistyyvät molemmin puolin kireälle kuin soitimen kielet. Silloin saapui tieto että on myöntyty, annettu perään tällä kertaa, sovinto tehty heidän toiveittensa mukaan ja parjausten palkaksi tarjottu rauhan kättä kirvelevällä sydämellä. Osoitettu, että vaikka kaikki mahdollisuus kunnialliseen sovintoon syrjään sysättiin, me sitä sittenkin tahdoimme ja jätetty heidän omantuntonsa tuomittavaksi, kuka riidassa riidan vuoksi taisteli ja kuka asian arkuuden paremmin käsitti.

Mutta tulevaisuuden varalle jää mieliin monta kokemusta. Usko olosuhteittensa parantamiseen

puolueettomalla rauhallisella keinolla horjuu, sille ei voi mitään niin mielellään kuin tahtoisikin. Kotvan kirvelee mieltä parjausten paino, vaan entistä enemmän varttuu usko siihen, että ainoa apu hädän hetkellä on liitossamme ja täten edistyy asia ja aate jota poisjuurittaa tahdottiin.

Ei heikkene hellät tunteet isänmaata kohtaan eikä ruostu rakkaus synnyinseutuun, mutta juopa kansaluokkien välillä laajenee, „yläluokka“ ja „alaluokka“ yhä enemmän toisistaan erkanee ja täten särkyvä se kokonaisuus jota kansojen pitäisi pyhänä säilyttää.

Niin se on käynyt muualla ja niin tulee käymään meillä, kuka on siitä edesvastauksessa, tuomitkoon Hän joka tarkastaa tilimme sittenkun meidät tästä elämästä „irtisanotaan“.

—ikä—

Ollaanko selvillä asemasta?

Me kirjaltajat olemme sentään vähän heikkoja, vaikka muu tyväestä otaksuu että meissä sitä mahtia löytyy. Mutta viimeinen ehdoton antautuminen on selvänä todistuksena horjuvasta kannastamme. Pelättiin peikkoja, joita ei ollut olemassa. Nähtiin aaveita keskellä päivää. Tariffiasiamme omituinen loppu on vielä liian veres, voidaksemme tarkemmin määritellä lopputulosta, mutta kaikessa tapauksessa antauduimme liian pian. Ei edes ruudin hajua saatu tuta, kuin jo taistelu oli loppu.

Maamme suuri tyväestä odotti jännityksellä kirjaltajain palkkausasian päättymistä, sillä luultiin, että he jos ketkään, varmasti voittaisivat. Olihan heillä yli koko maata toimiva liitto, joka kaupungissa eri osastot ja suuret rahastot. He olivat myöskin tähän asti esimerkillään olleet tienraivaajana muille ammattiliitoille. Ja vielä: Heidän asiansa päättymisestä riippui monen muun ammattikunnan palkkaussasia.

Mutta kuinka kävi?

Noloina, hämmästyneinä ovat kaikki työmiehet ja samoin ovat kirjaltajat itsekin. Kysellään ja ihmetellään! Ja kukaan ei voi täydelleen selvittää asiaa.

Yleinen mielipide yleisössä — siinä suuressa työtä tekevässä työmies-yleisössä, joka sekin lie-nee luettava yleisöön, eikä ainoastaan sivistyneet — on se että asia meni myttyyn siitä syystä, että pelättiin yläluokkaa edustavan sanomalehdistön valheellisia parjauksia ja tahdottiin olla isänmaallisia.

Niin isänmaallisia! Näinä aikoina täytyy kaikkien olla isänmaallisia. Aika on arka, valtiopäivät vaarassa, ne voitaisiin lopettaa, jos ei asiakirjoja saataisi painettua. Samat kirjaltajat, jotka joitakuita kuukausia ennen saivat niin kauden kiitoksia suurelta yleisöltä isänmaallisuudesta että heidän kassoihinsa lahjoitettiin rah summia, samat kirjaltajat olivat nyt syytettynä epäisänmaallisuudesta ja raskaimman mitan mukaan. Ja ylioppilasta, maan toivot, riensivät pelastustyöhön, jaloimpaan, mainehikkaimpaan kuin mitä heidän, nuorten ylioppilaiden, elämässä tuskin koskaan enää avautuu — pelastamaan isänmaa.

Mutta mitä tekivät kirjaltajat? He ihmettelivät ja katselivat asiain menoa jonkun päivän. Ja saadakseen asiata rauhallisesti päättymään, ehdottivat puolueetonta tuomiota: sovinto-oikeutta. Siihen eivät isännät suostuneet. He eivät suostuneet työntekijöittensä palkankorotusvaatimukseen, ei myöskään jättämään asiaa sovinto-oikeuden ratkaistavaksi, vaan uhkasivat työntekijöitään yli koko maan käsittävällä työn sululla. Mikä tavaton jalomielinen uhraus isänmaan alttarille!

Kuinka silloin olisi käynyt sanomalehtien ja valtiopäiväin asiakirjain kanssa? Kuinka olisi käynyt isänmaan?

Voi teitä te fariseukset ja kirjanoppineet! Teidän isänmaanne ei ole tämä tuhatjärvinen, hallan arka, kylmä, kolkko, harvaan asuttu Suo-

menmaa, jossa karhut kaatavat mökkiläisen lehmän, jossa sudet raatelevat maantiellä harhailevien irtolaisten lapsia ja jossa tuhannet kaupunkilaistyömiehet valittavat asuntojen kylmyyttä, palkkojen vähyttä ja vuokrain suuruutta. Sekö olisi teidän isänmaanne? Ei suinkaan! — Se on vaan meidän, köyhien työmiesten isänmaa.

Teidän isänmaanne on paljon pienempi. Työmiestenne silmät ovat nyt auenneet näkemään koko teidän isänmaanne suuruuden. Nyt sekin seikka on vasta kirjaltajillekin täydelleen selvinnyt. Ja se isänmaa on niin pieni, että se mahtuu joka miehen taskuun ja sen nimi on — rahakukkaro. Siinä oli isäntien isänmaa. Sen paksuudesta ja sen hoikkuudesta riippuu teidän isänmaanne rakkaus.

Se että isännät eivät suostuneet jättämään asiaa sovinto-oikeuden ratkaistavaksi, näyttää selvän selvästi heidän yksipuolista kantaansa. Se on suoranainen todistus heidän epäisänmaallisuudesta, kun eivät uskaltaneet jättää asiaansa puolueettomien henkilöiden ratkaistavaksi. He ovat siis vielä kaukana siitä yleisestä käsityksestä, johon ulkomaiden työnantajat ovat päässeet.

Pääkaupungin ja maaseudun sanomalehdet korvoittavat ilmoitushintojaan, kirjapainojen isännät rakentelevat uusia taloja ja laajentavat liikkeitään. Joka toinen vuosi rakennellaan, joka toinen vuosi laajennetaan. Osinkoina jaetaan summia jotka ovat hämmästyttäviä. Kun vuotuisena nettovoittona jaellaan 40, 50 jopa 60 %, niin silloin on todellakin syytä rehennellä ja ylpeinä huudahdetaan: me suljemme liikkeemme. Me emme tarvitse teitä työmiehiä, saatte mennä!

Ja työmiehet — herkkinä lähimmäisiään kohtaan, yhteishyvän harrastajina ja hetkellisten selkkausten välttämiseksi — antoivat myöden.

Se hyöty meille kuitenkin koitui, että pääsimme selville omasta asemastamme ja se on suuri etu vastaisissa taisteluissa.

Kirjaltaja.

Kirjaltajilta huomioon ottamatta jäänyt kohta.

On jo toista vuotta kulunut siitä kuin täällä Helsingissä perustettiin uusi kirjapaino pienellä osakepääomalla ja osakkeen hintana oli vain 10 markkaa. Se oli nykyinen Työväen kirjapaino joka silloin aloitti liikkeensä. Kirjapaino otettiin velaksi ja on siitä nyt jo maksettu noin 2/3. Kirjapainon yhteydessä on myöskin sanomalehti „Työmies“, joka viime aikoina on saanut vastaanottaa hyvät ja pahat tuulet ja on työskennellyt vaihtelevalla menestyksellä.

Kun tämä kirjapainoliike alkoi, katseltiin sitä outona otuksena. Toiset otaksuivat siitä tulevan oikean mallipainon, toiset taasen — ja ne olivat suurena enemmistönä — ylenkatsoivat koko liikkeen. Tällainen oli käsityskanta kirjaltajissakin. Ja niitä kirjaltajia, jotka menivät työskentelemään Työväen kirjapainoon, pidettiin joko hulluina eli myöskin semmoisina, jotka tahtoivat vetää muita, kirjapainoliikettä käsittämättömiä työmiehiä nenästä. Työväen kirjapainoa pidettiin myöskin jonkinlaisena äärimmäisyyden työpaikkana, josta tulivat ne kirjaltajat työtä etsimään, jotka eivät muualta enää saaneet, ja katsoivat nämäkin henkilöt jonkinlaisella ylenkatseella koko painoa.

Tästä käsityskannasta ollaan nyt vähitellen päästy ja Työväen kirjapainossa on jo varma vakaantunut tyväestä, joka tosin ei ole suuri, mutta tarkoitustaan vastaava. Ei muu haittaa kuin kirjapainon pienuus, sillä työtä on enemmän kuin mitä voidaan tehdä.

Alunpitäin ei tähän liikkeeseen kuulunut montaa kirjaltajaa, mutta nyt jälkepäin on moni siihen yhtynyt ja ostanut itselleen osakkeita. Samoin on tehnyt Työväen kirjapainon oma tyväestökin. He ovat nyt kaikki liikkeen

osakkaita ja siis samalla myöskin isäntiä ja voivat sanallaan vaikuttaa liikkeen johtoon.

Kirjaltajien tulisi huomata ettei se ole ainoastaan Työväen kirjapaino, joka tässä on kysymyksessä, vaan että se on koko työväenkysymys. Sillä tämän kirjapainon menestyksestä riippuu vastastaisten, samallaisilla perusteilla alotettavien kirjapainojen kohtalo. Se on siis puhtaasti myöskin ammatillista puolta kuin on huomioon otettava ruvetessa tämmöisten kirjapainojen osakkaiksi. Ja kun ristiriitaisuuksia syntyy kokouksissa, erittäinkin itse kirjapainon ja niiden yhteydessä olevien sanomalehtien asioissa, on välttämätöntä että löytyy silloin useampia ammattihenkilöitä, jotka voivat arvostella asioita oikealta kannalta.

Työmiehet toisissa ammateissa — kuten esim. räätälit, suutarit, puusepät ja monet muut ovat jo tämän asian aikoja sitten oivaltaneet ja perustaneet keskinäisiä liikkeitä jo hyvällä menestyksellä. Tässä suhteessa ovat kirjaltajat suuresti muita työmiehiä jälellä.

Tällainen suuri kaupunki kuin tämä Helsinki jo on, elättää kyllä monta kirjapainoa, vaikka niitä tulee uusiakin. Mutta koska meillä nyt jo on tämmöinen pieni kirjapaino, johon kaikilla työmiehillä on tilaisuus päästä osakkaaksi, kehoitamme erittäinkin kirjaltajia ostamaan vielä saatavissa olevia nykyisen Työväen kirjapainon osakkeita ja siten vaikuttamaan sen johtoon ja edistämään sen vaurastumista. Sitä vaatii meidän kirjaltajien oma etu.

K. R.

Från Wasa.

Wasa Typografförenings årsmöte ägde rum den 11 sisl. februari. I tur att afgå ur bestyrelsen voro hrr Hj. Huima, G. Liljeström och W. Renlund. Hr Huima återvaldes enhälligt till ordförande; hrr E. Enqvist och W. Renlund invaldes i bestyrelsen. Strax härpå afflyttade den sistnämnde till H:fors, där han tillträdde en tryckareplats vid Weilin & Gööös' tryckeri, och i hvars ställe sedermera invaldes hr A. Henriksson, som äfven, på grund af Wasa Nyheter's indragning, omedelbart härefter flyttade till Åbo. Herr Huima åter tillträdde i slutet af mars faktorsplatsen vid Jakobstads Tidnings tryckeri. I anledning af den sistnämndes bortflyttning samlades medlemmarne i föreningslokalen den 22 mars på aftonen för att aftacka hr Huima för godt arbete till föreningens fromma, och hvarvid som minne från föreningen öfverräcktes till den afgående ordföranden en prydlig fruktskål med blomvas. Herr Huima tackade, rörd öfver den honom visade vänligheten och gåfvan, och tillönskade föreningen all framgång, betonande att sådan blott vinnes genom enighet och godt samförstånd medlemmarne emellan. Tal. var öfvertygad om, att om samma goda anda som hittills får råda, hvilken under de senaste tiderna så hårdt satts på prof, synnerligast genom tidningspressens å orten gräns- och sanningslösa skymfliga utfall mot typograferna, och i hvilka skandalösa utfall sågda press, nedrigt nog, ville gifva den från typografernas sida så lojalt och manligt förda tariffstriden en förrädisk karaktär och en innebörd helt annan än frågan gällde och således lätt förvilla en annars dessa tider så upprörd och bekymmerfull allmänhet, helt främmande för de typografiska förhållandena här och annanstädes i landet, hvilket — inom parentes sagdt — för herrar redaktörer gick mycket lätt för sig, enär alla de svaromål som afgafs från typografernas sida envist nekades plats i tidningarnas spalter, och således fick läsarena blott veta hvad dessa redaktörer ville säga för att få allmänheten hatiskt stämd mot typograferna, för vinnande af egna egoistiska mål och gynnande af principalernas affärsintressen, skall föreningen nog växa till i styrka och fasthet till ett framtida värn i konkurrensens kamp.

Huruvida en så beskaffad tidningspress, som här ofvan i förbigående antyds, värkligen lyckats vinna ett stadigt medhåll för sitt låga syftemål härvidlag, får framtiden utvisa, men *spränga föreningen lyckades icke*, hvilket dock innerligast åsyftades! Utan tvärtom, tro vi oss kunna försäkra, har kamratbandet tilldragits ännu fastare än någonsin förut.

I och för att komplettera bestyrelsen som genom de tätt påfallande bortflyttningarna under nu pågående år varit defekt, och för behandling af andra ärenden, synnerligast upphäfvande af eller sänkande af extra uttaxeringen, sammanträdde föreningen till månadsmöte lördagen den 7 innev. april kl. 8 e. m., hvarvid till ordförande valdes Edv. Bergh och de två öfriga lediga bestyrelseplatserna besattes af herr G. Liljeström och fröken Maria Lustig. Bestyrelsen är numera sammansatt sålunda: ordförande Edv. Berg, v.-ordf. och kassör E. Enqvist, sekreterare Maria Lustig, bibliotekarie G. Liljeström och A. Träskback.

Får ännu nämna, att bestyrelsen erhöi af årsmötet i februari fullständig ansvarsfrihet, och har den till årsmötet afgifna årsberättelsen, kassarapporten, slutande med en behållning af 2,778 mk. 60 p:ti och revisionsberättelsen insändts till förbundsstyrelsen i och för att få sagda handlingar tryckta i förbundets årsberättelse.

E. B.

Kirje Viipurista.

Maalisk. 27 p:nä 1900.

Tariffi-juttu, ja sitä seuranut „orjkontrakti-juttu“, ne kaksi näkyvät tahtovan tehdä täällä Viipurin kirjaltajain piireissä oikein ihmeitä. Mahdottomatkin näkyvät niiden esille tultua tulevan mahdolliseksi, — varsinkin mitä viime mainittuun tulee. Se näkyy tässä Suomen Babelissa oleskelevat kirjaltajat saattavan ihan „ehta“ babelillisiin sekoituksiin. Ei nyt ymmärrä toinen toistaan enään ensinkään. Hämästyneinä täällä vaan toljotetaan toisiaan silmiin, kun joku taas tekee jonkun „krukomini“. Kääntyen kulkemaan päivänvastaiseen suuntaan kuin mitä sitä ennen oli varman näköisenä taltaltanut. Ja se on saattanut tällaisen „kokokäännöksen“ tekemään miehen sellaisenkin, jonka ei olisi päättäkätsoen luullut olevan mikään tuulen heiteltävä. Mutta näin se nyt kumminkin on käynyt.

Asia on kaikessa lyhykäisyydessään seuraava:

Niinkuin tiedetään, oli täällä äsken „V. S:n“ kirjapainossa tapahtuneeseen työlakkoon yhtenä suurena syynä oppilaiden pakoittaminen tekemään kontrakteja, jota he jyrkästi kieltäytyivät tekemästä ja heitä puolusti sanotun painon *kaikki* muut työmiehet. Se nyt sikseen. —

Toisessakin täkäl. suom. lehden kirjapainossa alettiin myös vaatia oppilaita näitä kontrakteja tekemään.

Kovat lait ja tuomiot luettiin valmiiksi siinä tapauksessa käytäntöön heti saatettavaksi, että oppilaat kieltäytyisivät. Ja evankeliumia aina väliin kun alettiin huomata horjumista pojissa, jotka muuten olivat päättäneet olla tekemättä mitään sellaista, joka heidän vapauttaan sitoisi, ja olivat muutenkin, varsinkin nuoremmat, halukkaat jättämään koko alan, elleivät saisi olla entisen mukaan. Mutta nyttemmin on tässä painossa ilmestynyt „pomo-miehille“ hyvä apu näissä heidän oppilaiden orjuuttamis-yrityksissään, joka käytyri muuten on olevinaan hyvin „oppilaiden oman parhaan“ katsoja ja selittää heille, että se on isäntien suuri armo, joka on langennut heidän ylitsensä näiden kontraktien muodossa, ja että heille itselleen olisi äärettömän edullista rientää kiuruman kaupalla ilmoittamaan isännille suostuvansa niihin orjuuksiin. Mutta jos joku oppilas uskaltaa ilmoittaa haluavansa enemmän jättää koko alan, kuin alistua mainittuihin kontrakteihin, niin Herra varjele sitä onne-

tonta: Heti saa hän tuta ankaraa sanan kuritusta tältä „heidän parastaan katsovalta“ suojelijaltaan. Niskoitteleva oppilas saa sitte kuulla oikein perin juurisen selityksen kautta: „miten sinun kannattaa, ajattele, miten sinun kannattaa jättää tällainen ala ja ryhtyä työhön jossa, vaikka se olisi millainen hyvänsä, sinulla ei tule olemaan sellaisia etuja, kuin mitä sinä nyt nautit, ja mitä kaikkea sinä sitte tulisit vielä kaiken sen lisäksi ssamaankaan, kun vaan nyt suostut kontrahdin tekemiseen“. — Niin, sellaisia esitelmiä pitää täkäläisille kirjapaino-oppilaille Viipurin Kirjaltaja-yhdistyksen Herra puheenjohtaja; tähän saakka vielä hiukan niinkuin vältellen toverien läsnäoloa näissä opetustilaisuuksissa, mutta ajan ollen luultavasti perehtyy hän paremmin opetus-toimeensa, joten ei niistäkään ole enää juuri väliä. — Ihmeellisintä tässä muuten on se, miten hra puheenjohtajan mielipiteet tässä asiassa niin perin äkikseltään kääntyivät tähän, aivan vastakkaiseen suuntaan kuin mitä ne ainoastaan pari kolme päivää sitte olivat, kun hra puheenjohtaja niitä silloin oppilaille ja muillekin selitteli. Vai oliko „ylempää“, niiden monien muiden „oorderien“ mukana, joita sieltä kuului tulleen, ollut myös joukossa sellainenkin, joka pani miekkosen pään aivan „ymbärins“. Mutta mitähän ihmettä sitte hra puheenjohtaja aikoo tehdä näille oppilaille, saatuaan — jos se nimittäin nyt hänelle onnistuu — jäämään ne entisiin paikkoihinsa ja edelleen työhön, josta he jo monta kertaa ovat sanoneet juuri mainittujen „orja-kontraktien“ takia luopuvansa? Niin, mikä mahtanee olla se vaikutin joka tekee miehestä silmänräpäyksessä niin hellän lasten tulevaisuuden onnenhuoltajan ja isällisen holhoojan, mennen tässä suojelustoimessaan niin pitkälle, ettei saa rauhaa ennenkuin jokainen oppilas ainakin siinä painossa jossa hän nykyisin työskentelee, on tullut osalliseksi noista „orja-kontraktien“ tuottamista siunauksista?

Mutta eipä vielä tähän lopu tämän herran hyvyys ja laupeus, vaan että kaikki ne jotka tahtovat tulla hänen tykönsä, saisivat siitä osansa, on hän — kuulon mukaan — vanhempia, opin-suorittaneita varten perustanut jonkunlaisen paikavälitystoimiston, joka ei nyt ainakaan näin alussa kuulu ottavan vielä toimitettavakseen tällaiselle „firmalle“ kuuluvia muita toimituksia, kuin ainoastaan sanomalehden katkaisijoita, jos esim. missä painossa työlakon kautta sellainen paikka sattuisi avautumaan.

Mutta tähän nyt lienee mainitun herran sivutoimia vaan, joten siitä ei maksa vaivaa ruveta enempää perustelevaan. Mutta tuo hänen menettelynsä „orja-kontrakti“-jutussa, se on siksi merkillinen asia, etten voi sen johdosta olla asettamatta Viip. Kirj.-yhd. Herra puheenjohtajalle kysymystä:

Mitä merkitsee viime-aikainen menettelyne tässä asiassa? Mikä on tarkoituksenne?

Petiti.

Mitalin toinen puoli.

Kun arvoisa toimitus on suonut minulle tilaisuuden vastata Petitin Viipurin kirjeeseen maaliskuun 27 p:ltä 1900 niin pyydän että Petiti lukisi mitalin toisella puolella löytyvät sanat ja sitte päättäisi josko se kelpaa minulle annettavaksi eli ei.

Petiti persoonallisesti kysyi minulta, tahi oli itse siinä tilaisuudessa, jolloin minulta kysyttiin, missä tarkoituksessa minä kysyin poislähtevältä oppilaalta „kannattaako sinun muuttaa enää toiselle alalle kun jo niin kauan olet oppilaana kirjapainossa ollut“, kieltäisin silloin antamasta mitään selvitystä Petitille sekä muillekin siinä tilaisuudessa läsnäololle, kun luulin teidän ymmärtäneen minua niin paljon ettette johtuisi väärään käsitykseen ja luuloon noiden ylempänä sanottujen sanojen perustelemisessa. Vaan koska julkisuudessa tahdotte selvitystä, niin mielelläni suon sen teille.

Tuon viattoman kysymyksen tein sentähden

kun tiesin, että se oppilas oli köyhästä perheestä jonka lapsilla en luullut olevan kylliksi varalisuutta muuttamaan oppipaikasta toiseen ja siten olemaan opissa kaiken ikänsä ja ansaitsemaan ainoastaan sen minkä oppilas ansaita voi. Sannallakaan en kehoittanut häntä kontrahdin tekoon kun tiesin, ettei minulla ollut oikeutta siihen; sehän oli oppilaan oma vapaa tahto, josko hän tahtoi tehdä kontrahdin eli ei. Petiti on kuitenkin siteerannut minun sanoiksi: „kun nyt vaan suostut kontrahdin tekoon niin kaikkea hyvää tulet sinä saamaan“ *). Mistä Petiti löysi nuo sanat minun sanoiksi?

Ja sitä ennen, kun mainitun kysymyksen oppilaalle tein, kysyin „onko hän aikonut tehdä kontrahdin“ johon hän itse vastasi: „jos faktori suostuu maksamaan minulle pyytämäni palkankorotuksen sekä lisäämään palkkaa viimeisenä oppivuotena, niin sitte teen kontrahdin, vaan jos ei lisätä palkkaa, niin minä lähdän pois“. — Petiti, lukeekaapas vielä kerran nuo oppilaan omat sanat kontrahdin tekemisestä, niin luulen teidän käsittävän kuka tahtoi tehdä kontrahdin ja kuka oppilasta siihen kehoitti.

Mitkään „oorderit“ eivät olleet syynä siihen, että semmoisessa muodossa kysymyksen tein. Tarkoitukseni on ollut: tehdä työtä, vaikka vähäisilläkin voimilla ammattikunnan hyväksi, jonka jäsen minäkin olen, kun sen hyvinvointi on meidän jokaisen hyöty ja sen vapaus on meidän jokaisen vapaus. Olisihan turhaa, että minä yksin vastustaisin niitä pyrinöitä, jotka tuottavat ammattikunnallemme hyvän hedelmän ja joita useat sadat puolustavat, vaikka minulla olisikin, niinkuin Petiti luulee, „pomomiehiä“ tukenani, vaan hyveen puolustaminen ja vähäisenkin työ ammattikuntamme voitoksi, tuottaa aina varmasti toivotun tuloksen ja sen täyttäminen on minun tarkoitukseni niinkauvan kuin minä olen yksilö ammattikunnan rivissä. Jos Petiti on luulottelemisessaan erehtynyt, niin mielelläni suon sen teille anteeksi, vaan toivon, jos vastaisuudessa mitalin minulle annatte, niin kirjoittakaa siihen molemmille puolille.

Riittääköhän tämä kontraktiasian selvitykseksi?

Mikäli mitalin arvo koskee paikkojen välitystä niihin painoihin, missä „lakon kautta sattuisi sellainen olemaan“, siihen epäluuloon eli „kuuloon“ olette saaneet minulta vastineen jo ennen kun päätitte mitalin annettavaksi. Vastaus oli luettavana siinä kiertokirjeessä jonka allekirjoittanut lähetti kaikkiin täkäläisiin kirjapainoihin silloin kun lakko Viipurin Sanomain kirjapainossa tapahtui. Kiertokirjeessä oli m. m. sanat: „Pydytään ettei kukaan liiton jäsen ryhtyisi minkäänlaisiin työsovimuksiin eli sitoumuksiin mainitussa kirjapainossa ennen kuin tapahtuneet epäselvyydet on lopullisesti selvitetty“. Luuleeko Petiti etten minä ymmärtänyt niiden sanojen merkitystä mitä kiertokirjeeseen olin kirjoittanut? Ettehän toki niin luulene? —

Tässä on lyhyt selvitys tuosta viattomasta kysymyksestä ja minun tarkoituksestani, joka on antanut aihetta kirjoittamaan minulle annettuun mitaliin niinkin arvokkaan sanan kuin „kätyri“.

Olkaa rauhassa „ymbärins“ kääntymisestä niin kauan kun minun nimeni liiton jäsenluettelossa löytyy.

Viipurissa 5 p. huhtik. 1900.

O. Räisänen.

Viipurin osaston nykyinen puheenjohtaja.

„Onko reservimies sotamies?“

Te olette kuulleet puhuttavan viime aikoina „mustan kaartin reservistä“.

Te kaikki tiedätte keitä minä tarkoitan.

Reservimies tahtoo sanoa jo paljo täällä maailmassa ja erittäinkin meidän isänmaassamme. Kuka esim. uskoisi että nuo vapisevat valkohousut olisivat joskus uhrata oman nuoren, rakkaan elämänsä, rakkaat kapakkansa ja

*) Allekirjoittaneen kursiveeraama.

vielä rakkaammat naikkosensa ja antaa itsensä ammuttaa läpi. Mutta hyvät lukijat „isänmaan“ edestä täytyy uhrata kaikki.

„Mustankaartin reservi“ on jo uhrannut tuon heidän teko-isänmaansa alttarille oman kunniansa, he ovat alentaneet valkoisen, vapauden lakin rahan kätyriksi.

Onko siis meidän reservistit oikeita sotamiehiä?

Minä muistelen kerran lukeneeni jostain kirjasta, että rypyllä saatiin ennen vanhaan toimitettua yhtä ja toista pientä palvelusta. Jos antoikin korttelin viinaa, silloin jo napautettiin vaikka päätä seinään, — niin suuri asia kortteli viinaa oli „vanhaan hyvään aikaan“. Te luulette varmaan, että minä muka viittaisin siihen suuntaan, ikäänkuin meidän reservi olisi tarttunut aseisiin siitä syystä, että heille tullaan tarjoamaan „yksinkertainen illallinen“. Ettekö häpeä! Meidän reserviä ohjasi puhdas, kirkas, kaunis, jalo y. m. isänmaallisuuden tunne. Että heille palkaksi pidettiin juomikit, jossa muutamia kannettiin tuolillakin, johtuu siitä, että reservistit, kuten me „vakinaisetkin“, ovat ottaneet sotahuudoksi „alas väkijuomat“. — „Ja sitte me rypättiin“, sanoi Taula-Matti.

Reservissä ollessa pitää olla omat alusvaatteet. Kruunu pitää huolen päältäpäin. Jos on omat saappat saa 5 penniä päivältä palkkaa. Meidän reservillä oli koko „munteerinki“ oma *). He uhrasivat isännilleen . . . , anteeksi isänmaalleen, pitansat, housunsa, takkinsa y. m. nimittämättömät ja nimitetyt vaatekappaleet. Palkkseen saivat he: — — — — — „me rypättiin“, sanoi Taula-Matti.

Näiden vakavien ja kumoamattomien tutkimuksieni perusteella olen muodostanut mielipiteeni ja se on että seservimies ei ole sotamies.

Eikös se ole vähän kummallista täällä maailmassa, kun sitä toisinaan luulee paljon parempaa ihmisistä y. m. kun ne todellakin ovat. Jos minulle olisi ennen uskallettu sanoa että reservimies ei ole sotamies, niin olisin paikalla ottanut kivääriini „Berdani N:o 2“ ja ampunut kaikki pelkäksi pläsäksi. Mutta pieniä tapauksia tapahtui juuri „tähän aikaan“ ja minun mielipiteeni teki tuon hirveän kuperkeikan. Tunuu siltä kun täytyisi ensin opettaa „mustankaartin reserviä“ tuntemaan kunniantunnon ensimmäiset alkeet. Heidän komeilta kalskahtelevat nimensä pitäisi pestä puhtaaksi siitä taharasta, jonka sille luo se, että he ovat ryhtyneet toimeen, jonka tarkoituksena oli työväestön näännyttäminen nälkäkuolemaan. Silloin kuin se edes on pois pyyhitty, silloin vasta painakaa päähänne tuo korkeamman opin tunto-merkki — valkoinen lakki.

Muistoksi sodasta lyöttiin reservisteille mitali rintaan, jossa kuuloni mukaan pitäisi olla kirjaltajain vaakunakin. Kenen luvalla mennään häpäisemään meidän puhdasta vaakunaamme? — Sammakon kuva olisi paremmin sopinut herrojen rintaan.

Ei ylioppilas.

Från förbundsområdet. Liiton alalta.

— **Helsinki.** Yhdistyksellä oli vuosikokous sunnuntaina maaliskuun 18 p:nä. Puheenjohtaja luki vuosikertomuksen, josta kävi selville, että yhdistyksellä oli viime vuonna ollut tuloja 16,115: 21, menoja 14,142: 39, joten säästöä jäi täksi vuodeksi 1,972: 82. Rakennusrahastossa on 2,658: 92, vararahastossa 187: 89, oppikirjarahastossa 832: 87 sekä oppimatkarahastossa 390: 28. Tanskalaisille on yhd. keskuudessa kerätty apua yhteensä 553: 15. Jäsenluku on nykyään 440. Urheiluklubissa, joka on toimeenpannut useita soutu- ja hiihtokilpailuja, on 200 jäsentä. — Kirjastossa on 760 nidettä.

*„Velaksi tietysti“, sanoi T—u.

Puheenjohtajaksi valittiin hra K. Kalenius, sittenkun entinen, hra A. Henriksson oli kieläytynyt.

Toimikuntaan valittiin hrat V. Forsström, J. Holmberg ja F. Pettersson.

Tilintarkastajiksi hrat K. Skogster, O. Savolainen ja V. Eklund sekä varajäseniksi hrat A. J. Jakobsson ja K. Johansson.

Kalustontarkastajiksi neiti Emmi Eklund ja hrat O. Erikson ja A. Jonasson.

Lopuksi ent. puheenjohtaja kiitti yhdistystä hyvästä yhteistyöstä. Hänelle kohotettiin 3-kermainen „eläköön!“

Jäseniä oli näin tärkeään kokoukseen saapunut vain n. 30.

Yhdistyksen kuukausikokouksessa huhtikuun 8 p:nä lausui uusi puheenjohtaja hra K. Kalenius jäsenet tervetulleiksi, kehoittaen kutakin enemmän kuin tähän asti ottamaan osaa kokouksiin ja työskentelemään yhdistyksen hyväksi.

Liittohallitukselta tulleen, vararabastoa koskevan kirjelmän johdosta päätettiin lähettää äänestyslistat painoihin kiertämään; niihin annettiin toimikunnan huoleksi laatia kolme saretta: 1 taksoituksen kokonaan poistamista varten, 2:n 50 p. taksoitusta varten ja 3:mas 1 markan (sama kuin nykyään) taksoitusta varten.

Ammattiyhdistysten keskuskomitealta tulleen kirjelmän johdosta, jossa pyydettiin yhdistystä yhtymään paikalliseen ammattijärjestöön, päätettiin antaa toimikunnan huoleksi ottaa ensin selkoa säännöistä y. m. ehdoista, ennenkuin siihen voidaan yhtyä.

Hels. räät. ammattiyhd. tulleen avunpyyntökirjelmän johdosta päätettiin lähettää keräyslistat kiertämään.

Isänniltä päätettiin pyytää puolenpäivän loma Vappuna.

Työmiehen sanomalehden osakeyhtiön osakeita päätti yhdistys ostaa toimikunnan harkinnan mukaan, ei kuitenkaan useampaa kuin 10 tällä kertaa.

Yhdistyksen työt päätettiin tästälähin painattaa työväen kirjapainossa. Samoin päätettiin liittohallitukselle ehdottaa että se painattaisi liiton äänenkannattajan Gutenbergin sanotussa painossa.

Läsnä 33 jäsentä.

— m —.

— **Turku.** Yhdistyksen kokouksessa t. k. 1 p:nä oli esillä kysymys yhdistyksen yhtymisestä sikäläiseen työväenyhdistykseen, mutta kun asia kohtasi vastustusta, jätettiin lopullinen päätöksen tekeminen johonkin tulevaan kokoukseen, johon kummaltakin puolelta, sekä yhtymistä puoltavalta että sitä vastustavalta, laaditaan alustus.

T. k. 7 p:nä pidetyssä kokouksessa päätettiin yksimielisesti hyväksyä vastaiseksi 50 pennin ylim. taksoitus kuukaudessa.

Hankkeessa olevasta Työväen kustannusosakeyhtiöstä päätettiin ostaa yksi 100 mk. maksava osake, sekä, jos yhtiön perustuminen siitä riippuisi, vielä toinenkin.

Notiser. Uutisia.

— **Muutama prosentti lisää „isänmaallisuutta“ kapitalisteille.** Missä määrin kirjapainoisännät kärsivät taloudellista ahdinkotilaa nykyisen tariffin tuottaman korotuksen takia, osottanee m. m. sekin, että pappissäädyn pöytäkirjain painatukset ovat „kirjapainonomistajain ja kirjaltajain välillä vallineiden riitaisuuksien takia“ — kuten valtiopäivämies prof. Palmén ilmoitti — kohonneet 9 markalla arkilta tahi 62 mk. entisen 53 mkn sijaan. Koska palkka uuden tariffin mukaan kohoo 3 mk. arkille, niin jää tästä vielä kaksi kertaa sama määrä lisää „isänmaallisuutta“ isäntien kukkaroon.

— **Ensimmäinen oppilastöiden näyttely** pidettiin täällä viime kuun 28:sta p:stä alkaen. Tämä Helsingin Käsiyö- ja Tehdas-yhdistyksen

toimeenpanema näyttely, jonka tarkoituksena on kohottaa työntekotaitoa eri ammattiteissa maassamme, oli edustettuna m. m. myöskin runsaalla valikoimalla kivipaino- ja kemigrafia-alaan kuuluvilla töillä ja jaettiin näissä seuraavat palkinnot:

Kivipainotyöt:

II:nen palkinto: Wilhelm Flinck, Gust. Arvidssonin luona, August Grönroos, O.-Y. Lilius & Hertzbergin luona, *III:mas palk.:* Aarik Andersson, O.-Y. F. Tilgmannin luona.

Kemigrafia:

I:nen palkinto (diploomi): Wäinö Hj. Johansson, O.-Y. F. Tilgmannin luona. *II:nen palk.:* Gunnar Gabriel Renvall, O.-Y. F. Tilgmannin luona. *III:mas palk.:* Karl Emil Sohlman, O.-Y. F. Tilgmannin luona.

Todisteena siitä, kuinka alhaisella kannalla kirjapainoammattiopetus maassamme vielä on, mainittakoon että vaikka näyttellepanijoiden lukumäärä kohosi päälle kahdensadan, niin ei löytynyt ainoatakaan kirjapainotyötä edustettuna tässä näyttelyssä.

— **Faktoriksi** Hämeen Sanomain kirjapainoon on otettu alifaktori Finsk Tidskriftin kirjapainossa Helsingissä A. Henriksson, hra A. W. Leinosen sijalle, joka siirtyy liikkeen toimitusjohtajaksi.

— **Svenska typograferna och landsorganisationen.** Typografiska föreningen i Stockholm har diskuterat tariffkommissionens förslag till ny tariff för sattare. Efter ett par timmars liflig diskussion antogs vissa paragrafer, hvarigenom såsom grundprincip fastlogs veckolonssystemet. Omröstningen om förslaget om Sv. Typograf-förbundets anslutning till landsorganisationen utföll sålunda, att föreningen för sin del förkastade förslaget med 229 röster mot 177.

Omröstningen i fråga om anslutning till landsorganisationen försiggick samtidigt i alla landets afdelningar och kan med säkerhet sägas medföra det resultat, att frågan blifvit afslagen med stor majoritet.

— **Fust och svartkonsten.** I förbindelse med boktryckerikonstens uppfinnning berättas följande legend: Då Fust hade tryckt ett antal exemplar af bibeln, imiterande sådana som såldes som handskrifna, begynte han sälja dem i Paris. Det låg i hans intresse att hemlighålla sin uppfinnning och att afyttra sina exemplar som manuskript. Han kunde afyttra sina biblar till 90 francs stycket, under det att de som handlade med sådana fordra 750. Detta framkallade förundran, och denna stegrades ännu mer, då han kunde tillvärka till så lågt pris så många som efterfrågades. Likaledes väckte det förvåning, att exemplaren voro så lika hvarandra. Han angafs hos vederbörande som trollkarl. Hans bostad upptäcktes, och ett större antal ex. af bibeln fanns där. Den röda färg, med hvilken han utsirade titlar och versaler i sina exemplar, påstods vara hans blod, och det förklarades högtidligt, att han stod i förbund med djävulen. För att rädda sig från att brännas måste han uppenbara och förklara sin metod inför rådsförsamlingen i Paris, hvilken befriade honom från åtal på grund af hans nyttiga uppfinnning.

Kirjelaatikko.

Ei kirjaltaja! Mielihyväällä julkaisemme kirjoituksenne seuraavassa numerossa.

Helsingin Kirjaltajain Yhdistyksen rahastonhoitaja, Albin Karjalainen, on tavattavissa yhdistyksen huoneustossa Mikonkatu 17, joka kuun 2, 5, 17 ja 20 päivä kello 8—1/2 9 illalla.

H-fors Typografernes Förenings kassör, Albin Karjalainen, träffas å föreningslokalen, Mikalsgatan 17, den 2, 5, 17 och 20 i hvarje månad mellan kl. 8—1/2 9 e. m.

Helsingissä 1900.

J. Simeliuksen perillisten kirjapaino osakeyhtiö.